

Profesinio ir mėgėjiško muzikinio ugdymo turinio diferencijavimo galimybės vaikų muzikos mokykloje

Giedrė Gabnytė

Įvadas

Šiandieninei vaikų muzikos mokyklai, švietimo įstatyme įvardytai kaip neformalaus ugdymo įstaiga, gyvenančiai kaitos, ieškojimų metu, aktualios tampa įvairios šiuolaikiškos mokymo alternatyvos, atitinkančios dabartinius modernios visuomenės poreikius. Kokybiškas, nuolat atsinaujinantis ugdymas vaikų muzikos mokykloje – reikšminga jauno žmogaus auklėjimo proceso sudedamoji dalis, galinti įvairiais lygmenimis veikti visuomenės gyvenime vykstančius reiškinius.

Šiandienos neformalusis muzikinis ugdymas tiek Lietuvoje, tiek ir svetur išgyvena pokyčių, naujovių laikmetį. S. Mainz teigė, kad „šiandieninis“ ugdymas vaikų muzikos mokykloje turėtų ir galėtų skirtis nuo „vakarykščio“, suformuoti naujus ugdymo tikslus, naują ugdymo turinio pasiūlą ir mokymo formas¹. M. Anttila, K. Lehtonen, analizuodami muzikos mokyklų situaciją Suomijoje, pabrėžė, kad netobulindamos muzikinio ugdymo kokybės, neieškodamos naujų mokymo alternatyvų, vaikų muzikos mokyklos ne tik neišbris iš užklupusios krizės, bet ir ilgainiui išnyks iš kultūrinio konteksto, neatlaikiusios visuomenei patrauklios, palengva įsitvirtinančios masinės kultūros konkurencijos². Šios išvalgos tampa reikšmingos ir platesniame geografiniame kontekste.

Siekiant kryptingų muzikinio ugdymo vaikų muzikos mokyklose permainų svarbu išanalizuoti šiose ugdymo įstaigose esančius koreguotinus ugdymo aspektus. Pažymėtina, kad mokymas daugelyje mokyklų yra gana konservatyvus, nukreiptas į atlikimo perfekcijos siekius, griežtai kryptingo repertuaro studijavimą ir kitus profesionalųjį rengimą sudarančius komponentus, nutolusius nuo mokinio emocinio prado ugdymo. A. Piličiauskas

¹ S. Mainz. Teaching to Play an Instrument Nowadays. Music schools. Muzik International, 1995, p. 134.

² M. Anttila, K. Lehtonen. Problems in Finnish Music Schools. Problems in Music Pedagogy. Daugavpils University. Volume 2, p. 81.

tradicinį muzikos mokymą vadino prioritetą teikiančiu „tiesų atkartojimu (reprodukavimu), bet ne jų produkavimu“ ir teigė, kad situaciją pakeistų „emocinio prado renesansas meno pamokoje“³. Pianisto ugdymą tyrinėjusi R. Aleknaitė-Bieliauskienė rašė, kad ugdymas vaikų muzikos mokykloje dažnai virsta „fiziologinių problemų sprendimu“, visiškai nutolsta nuo kūrybinio proceso, estetinio mokinio lavinimo uždavinių. Klasėje dažnai „nelieka laiko“ išgyventi estetinį muzikos poveikį, nes pianisto ugdymo „virtuvėje“ pernelyg ilgai tobulinamos rankų nustatymo, kūno laisvės, klaviatūros pojūčio ir kitos su muzika mažai susijusios problemos⁴.

Analizuojant dabartį ir bandant įžvelgti ateities vizijas, reikšmingi tampa dar praeito amžiaus pabaigos mokslinių tyrimų duomenys, kurių rezultatai nuteikia dviprasmiškai: nepaisant koreguotinių ugdymo turinio aspektų, šalyje vis didėja muzikuojančio jaunimo kiekis (pvz., Klaipėdoje muzikos mokyklų lankomumas išaugo iki 38% visų miesto moksleivių, tačiau žymiai sumažėjo pasirenkančių profesionalaus muziko profesiją kiekis)⁵. Kasmet maždaug tik 5% vaikų, baigusią vaikų muzikos mokyklą, tęsia mokslą toliau: pereina į specialiąsias meno mokyklas, konservatorijas, rengiasi studijuoti aukštosiose muzikos mokyklose⁶. Mokinių, baigusią vaikų muzikos mokyklą, profesinio konkuravimo su specialiuoju meno mokyklų mokiniais aukštojoje muzikos mokykloje galimybė įrodo, kad vaikų muzikos mokyklų mokinių profesinis pasirengimas tenkina aukštesniosios grandies mokymo įstaigas. Vadinasi, ugdymo procesas vaikų muzikos mokykloje yra orientuotas į aukštus profesionalumo standartus. Tai galima traktuoti kaip teigiamą reiškinį bendroje šalies kultūrinėje situacijoje ir žvelgiant į tolesnę būsimų muzikų profesionalų integraciją pasaulinėje meno rinkoje, kurioje ne nusileidžiame, o dažnai

pranokstame kitus savo profesinėmis kompetencijomis. Tačiau kalbame tik apie labai nedidelės ugdytinių grupės interesus. 95% mokinių yra ugdomi tais pačiais profesionalumo standartais, kaip ir profesionalaus muziko kelią ketinantys rinktis minėti 5%. Išryškėja diferencijavimo į muziko mėgėjo ir būsimo muziko profesionalo ugdymą problema. Jos sprendimas leistų:

- atskirti profesionalų ir mėgėjų ugdymą;
- moksleiviui pačiam spręsti, ko ir kaip šiandien jam reikia mokytis;
- muzikuoti pagal savo poreikius ir gebėjimus;
- sumažinti muzikai abejingų moksleivių skaičių;
- praplėsti meninės raiškos formas muzikai mėgėjui;
- tiksliau apibrėžti mokymosi gaires būsimajam muzikai profesionalui;
- kryptingai tobulinti ir plėsti mokytojų kvalifikaciją;
- koreguoti ugdymo įstaigos veiklos kryptis.

Tyrimo objektas – muziko profesionalo ir muziko mėgėjo ugdymas vaikų muzikos mokykloje.

Tyrimo tikslas – nustatyti muziko mėgėjo ir muziko profesionalo ugdymo ypatumus vaikų muzikos mokykloje.

Tyrimo uždaviniai:

- išsiaiškinti mokytojų, mokinių ir studentų požiūrį į muziko profesionalo ir muziko mėgėjo ugdymą,
- išanalizuoti diferencijuoto muzikinio ugdymo turinio pokyčius.

Tyrimo metodai – anketinė apklausa, duomenų apdorojimas SPSS programa, kiekybinė duomenų analizė.

Tyrimo imties parinkimo pagrindimas

Tyrimo imties parinkimą sąlygoja tyrimo uždaviniai, pagrįsti įvairaus amžiaus ir padėties respondentų nuomonės atskleidimu. Buvo anketuoti mokytojai ir mokiniai, dirbantys ir besimokantys fortepijono skyriuose, kaip didžiausiuose. Daroma prielaida, kad šių respondentų nuomonė galimai atspindi ir kitų specialybių mokytojų ir mokinių nuomonę. Tyrime dalyvavusių pirmo kurso studentų parinkimą sąlygojo tyrėjos tikslas atskleisti mokymo ypatumus ugdymo grandžių tęstinumo kontekste.

Tyrimo dalyvavo 64 fortepijono specialybės mokytojai, 90 penktų–septintų klasių fortepijono specialybės moksleivių, 89 LMTA įvairių specialybių pirmo

³ A. Piličiauskas. Muzikos pedagogika XXI amžiaus problemų erdvėje: mokslinės konferencijos pranešimai. Lietuvos muzikos akademija kelyje į Europos aukštojo mokslo erdvę. V., Lietuvos muzikos akademija, 2003, p. 193.

⁴ R. Aleknaitė-Bieliauskienė. Mokymo skambinti fortepijonu metodikos ir jų taikymo muzikos mokykloje tendencijos: tarptautinės mokslinės konferencijos pranešimai. XXI amžiaus muzika ir teatras: paveldas ir prognozės. V., Lietuvos muzikos akademija, 2002.

⁵ G. Balčiūnas. Muzikinis ugdymas: problemos ir galimybės: respublikinė metodinė-praktinė konferencija. Muzikinis ugdymas švietimo kaitos procese. Kauno pedagogų kvalifikacijos centras, 2008, p. 6.

⁶ J. Antanavičius. Muzikos ugdymo sistemos reforma: viltys, klystkeliai, aklaivietės. Muzikos kultūros situacija nepriklausomoje Lietuvoje: tarptautinės mokslinės konferencijos pranešimai. V., Lietuvos muzikos akademija, 1996, p. 185.

kurso studentai. Anketinės apklausos mokytojams tikslas – išsiaiškinti mokymo turinio diferencijavimo aktualumą ir mokinių tikslinių poreikių tenkinimą vaikų muzikos mokyklose. Anketinės penktų, šeštų, septintų klasių mokinių apklausos tikslas – sužinoti jų nuomonę apie skirtingo ugdymosi programų atsiradimą, fortepijono pamokose įgytų žinių, įgūdžių pritaikymą moksleivių perspektyviniuose veiklos srityse. Studentų anketinės apklausos tikslas – atskleisti požiūrį į mokymo vaikų muzikos mokykloje kokybę, ugdymo turinio diferencijavimą.

Tyrimo rezultatai

Analizuojant mokymo turinio diferencijavimo galimybes anketoje mokytojams pateiktas klausimas: „**Ar šiandien aktualus mokymo diferencijavimo klausimas Jūsų mokykloje?**“

1 lentelė. Mokymo turinio vaikų muzikos mokyklose diferencijavimo aktualumas

Atsakymų variantai	Respondentai	Procentai
Taip, nes mokymo turinys nėra diferencijuotas	10	15,6
Taip, nes esamą mokymo turinį reikėtų tobulinti	16	25,0
Ne, nes mes jau dirbame pagal diferencijuotą programų reikalavimus	12	18,8
Ne, nes kiekvienas mokytojas pats lemia mokymo procesą	26	40,6
Iš viso	64	100,0

Iš lentelės rodiklių matyti, kad mokymo diferencijavimas aktualus 40,6% respondentų (1 ir 2 teigiamų atsakymų suma), neaktualus – 59,4% (3 ir 4 neigiamų atsakymų suma) respondentų. Interpretuojant mokymo programų diferencijavimo aktualumo fortepijono skyriuje duomenis, išryškėja, kad vyrauja skirtingos ugdymo tendencijos:

- dalis pedagogų jau vadovaujasi rengiamais išleisti nuostatais, kuriuose numatomos lankstesnės mokymo gairės įvairių gebėjimų ugdytiniais. Tačiau tyrimo eigoje (interviu su fortepijono skyrių koordinatoriais) paaiškėjo, kad nuostatuose neatsispindi aiški takoskyra tarp muziko mėgėjo ir būsimo muziko profesionalo ugdymo, tad būtų klaidinga teigti, kad tokios diferencijuoto ugdymo programos apskritai egzistuoja, o mokytojai jau dirba pagal diferencijuotą programų reikalavimus;

- lentelės duomenys atskleidžia, kad kai kurie mokytojai patys lemia mokymo eigą – tai įrodo pakankamai subjektyvų pedagogo požiūrį į mokinio

gebėjimus, ugdymosi poreikius, tikslus, tarpusavio bendradarbiavimą. Atskyrus muziko mėgėjo ir būsimo profesionalo ugdymą, mokymo proceso eigą formuotų asmeninis mokinio ugdymosi krypties pasirinkimas – taip būtų išvengta grubių profesinių klaidų bei pasitaikančių pedagoginių nesėkmių;

- mažesnė dalis apklaustų pedagogų kritiškai vertina dabartines ugdymo tendencijas, nėra patenkinti ugdymo turinio pasiūla, tad norėtų koreguoti esamą ugdymo procesą.

Mokytojams pateiktas mokymo procesą apibendrinantis klausimas: „**Ar šių dienų vaikų muzikos mokykla geba tenkinti kiekvieno besimokančiojo poreikius?**“

2 lentelė. Besimokančiųjų šių dienų vaikų muzikos mokykloje moksleivių mokymosi poreikių tenkinimas procentais

Atsakymų variantai	Respondentai	Procentai
Taip, poreikius tenkina	30	46,9
Iš dalies tenkina	28	43,8
Ne, netenkina	5	7,8
Nežinau	1	1,5
Iš viso	64	100,0

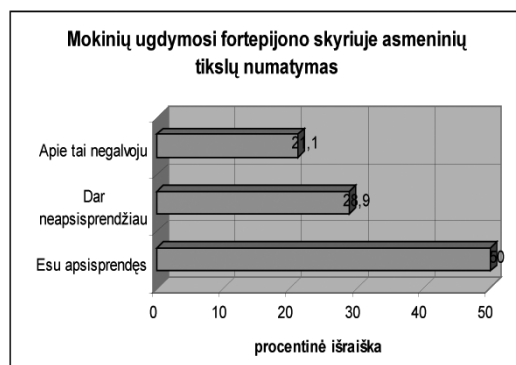
46,9% mokytojų mano, kad šiandieninėje vaikų muzikos mokykloje yra visiškai tenkinami visų besimokančiųjų ugdymosi poreikiai. Vadinas, šis apklaustų mokytojų kiekis mano, kad kiekvienam mokiniui yra sudarytos pakankamos sąlygos ugdytis ir nėra būtinas naujas šių mokymosi sąlygų modeliavimas. Detaliau gilinantis į pastarųjų mokytojų atsakymus, tyrimui reikšmingu rodikliu tampa minėtų mokytojų darbo stažas, kurio vidurkis siekia kiek daugiau nei trisdešimt metų. Tai leidžia daryti prielaidą, kad vyresnio amžiaus mokytojai nėra radikalių permainų, naujovių šalininkai ir yra linkę nieko nekeisti. Panašus kiekis (43,8%) mano, kad mokinių poreikiai tenkinami iš dalies. Pastarieji skaičiai įrodo, kad ugdymas šiandieninėje vaikų muzikos mokykloje nėra vienpusis – jo turinyje yra ir teigiamų, ir koreguotinų aspektų. Tai leidžia teigti, kad nebūtų teisinga visiškai sugriauti dešimtmečius formuoto neformalaus muzikinio ugdymo pagrindus, galbūt pakaktų tik kai kurių ugdymo kryptų korekcijų. Mažiausias kiekis (7,8%) apklaustųjų mano, kad moksleivių ugdymosi poreikiai nėra tenkinami. Pastarųjų mokytojų darbo

stažas neviršija penkerių metų, tad galime teigti, kad neseniai pradėję dirbti mokytojai yra gana kritiškai dabartinei ugdymo turinio pasiūlai, vadinasi, yra atviri permainingoms ir naujovėms, nukreiptoms į šiuolaikišką, ugdytinio poreikius, gebėjimus atitinkantį ugdymą vaikų muzikos mokykloje. Apibendrinami galime daryti prielaidą, jog mokytojai, manantys, kad mokinių, besimokančių šių dienų vaikų muzikos mokykloje, poreikiai yra tenkinami tik iš dalies ar apskritai nėra tenkinami (51,6% mokytojų), yra diferencijuoto ugdymo šalininkai.

Mokinių anketinėje apklausoje į klausimą „**Ar teisinga visus vaikus fortepijono specialybės mokyti vienodai?**“ teigiamą atsakymo variantą pasirinko 33,3 % mokinių, neigiamą – 66,7%.

Vadinasi, fortepijono skyriuose diferencijavimo klausimas šiandien yra aktualus ir mokytojams, ir mokiniams. Lyginant fortepijono mokytojų ir fortepijono specialybės mokinių pasisakymus, fortepijono ugdymo diferencijavimas svarbesnis fortepijono specialybės moksleiviams (40,6% ir 66,7%) nei fortepijono mokytojams.

Siekiant išsiaiškinti, ar fortepijono specialybės moksleiviai planuoja savo ugdymosi fortepijono skyriuje tikslus, užduotas klausimas: „**Ar esi galvojęs, gal net apsisprendęs (kalbėjęs su tėvais, mokytoju), kaip ir koku tikslu norėtum mokytis fortepijono specialybės (ateityje norėtum tapti profesionaliu pianistu; norėtum pramokti skambinti tik savo malonumui)?**“

2 pav. Mokinių ugdymosi fortepijono skyriuje asmeninių tikslų numatymas

50% apklaustų mokinių tvirtina, kad yra apsisprendę, koku tikslu norėtų mokytis fortepijono specialybės. Vadinasi, atskyrus muziko mėgėjo ir būsimo muziko profesionalo ugdymą, jie nedvejodami galėtų pasirinkti asmeninius ugdymosi tikslus atitinkančius mokymosi būdus, kuriuos suformuotų diferencijuoto ugdymo atsiradimas. 28,9% fortepijono mokinių dar nėra apsisprendę dėl mokymosi krypties, tačiau šį atsakymo variantą pasirinkusi grupė apie savo mokymosi tikslus ir motyvus dar svarsto. 21,1% apklaustų mokinių apie mokymosi krypties pasirinkimą negalvoja. Galime daryti prielaidą, kad apie savo mokymosi tikslus ir galimos mokymosi krypties pasirinkimus galvoja daugiau nei pusė apklaustų moksleivių, ir tai yra svarbi priežastis diferencijuoto ugdymo atsiradimui muzikos mokykloje.

Anketinės studentų apklausos rezultatai atskleidė mokymo diferencijavimo vaikų muzikos mokykloje svarbą.

3 lentelė. Mokymo diferencijavimo vaikų muzikos mokykloje svarba studentų požiūriu

Atsakymai	Respondentai	Procentai
labai svarbus	74	83,1
nesvarbus, nebūtinai	7	7,9
nežinau	8	9,0
Iš viso	89	100,0

Lyginant mokytojų, mokinių, studentų požiūrį į ugdymo diferencijavimą matyti, kad labiausiai šis klausimas aktualus studentams – buvusiems muzikos mokyklų ugdytiniais ir būsimeis pedagogams. Tai leidžia daryti prielaidą, kad gauti duomenys realiai atspindi šiandieninius ugdymo ypatumus vaikų muzikos mokykloje ir atskleidžia ateities ugdytinių bei pedagogų poreikius šiuolaikinės visuomenės kontekste. Fortepijono mokytojų ir studentų – būsimų pedagogų kontrastingi procentiniai rodikliai rodo, kad dabartiniai muzikos mokyklų pedagogai mažiau imlūs naujovėms, labiau susikoncentravę į konservatyvų, kelių pedagogų kartų išbandytą mokymą, nelinkę gilintis į ugdytinių poreikius ir kt. Studentai – būsimeji pedagogai, priešingai, realiai suvokdami pokyčių reikšmę tiek asmeninei perspektyvai, tiek kintančios visuomenės kultūriniam turtinimui, aktyviai pasisako už naujų muzikinio ugdymo alternatyvų sukūrimą ir įgyvendinimą.

Studentai anketinėje apklausoje įvertino mokymo kokybę vaikų muzikos mokykloje.

4 lentelė. Muzikos mokymo kokybės vaikų muzikos mokykloje vertinimas studentų požiūriu

Atsakymai	Respondentai	Procentai
aukšto lygio muzikos mokymo kokybė	7	7,9
patenkinama muzikos mokymo kokybė	65	73,0
bloga muzikos mokymo kokybė	17	19,1
Iš viso	89	100,0

Analizuojant 4 lentelės duomenis išryškėjo, kad didesnė dalis apklaustų studentų muzikos mokymo kokybę vertino patenkinamai. Muzikos mokymo kokybės – mokytojo darbo, mokinio poreikių užtikrinimo, ugdymo turinio pasiūlos, materialinės bazės vertinimas – reikšmingas rodiklis, iš dalies atspindintis šiandieninės vaikų muzikos mokyklos situaciją. Galima teigti, kad muzikos mokyklose trūksta pokyčių: ugdymo turinio naujovių, nuolatinio mokytojų tobulinimosi bei platesnių profesinių kompetencijų įgijimo, pagrindinių mokymo priemonių – instrumentarijaus papildymo, atnaujinimo bei abipusiai naudingo mokytojų ir mokinių tarpusavio dialogo.

Studentai anketinėje apklausoje išvardijo, jų nuomone, svarbiausius diferencijuoto ugdymo privalumus ir trūkumus, kurie galėtų iškilti atskyrus muziko mėgėjo ir muziko profesionalo ugdymą. 5 lentelėje pateikiami, tyrėjos nuomone, aiškiausiai ir logiškiausiai studentų suformuluoti teiginiai.

5 lentelė. Studentų nuomonių sklaida apie galimus diferencijuoto ugdymo trūkumus ir privalumus

Trūkumai	Privalumai
Mokinys būtų traktuojamas kaip nesimokantis rimtai, dėl to nebūtų pakankamai dėl jo stengiamasi	Žymiai daugiau žmonių galėtų mokytis muzikos prieinama, lengva forma
Tolstama nuo klasikinės muzikos suvokimo, vertinimo, nes bus pasirenkama tik populiarioji muzika	Pakistų mokytojo požiūris į mokinį mėgėją
Vertinimo sunkumai	Vaikams būtų galima rinkti jų gebėjimus atitinkančią programą
Mokytojui būtų sunkiau dirbti	Mokymas atitiktų mokinio poreikius
Neskatinamas tobulėjimas	Atsirastų žymiai daugiau norinčių muzikuoti

Ne kiekvienas galėtų apsispręsti, kaip jis nori mokytis muzikos	Būtų galima atrasti naujų mokymo metodų
Mokymosi eigoje mokinys gali pakeisti savo nuomonę apie ugdymo formų pasirinkimą	Būtų galima skirti didesnę dėmesį profesionalo ugdymui ir ieškoti naujų formų mokant muziką mėgėją
Muzikos mokykla prarastų pakankamą profesionalumo lygmenį	Mokinys galėtų pats rinktis, kaip būti mokomam
Psichologiškai būtų neteisinga skirstyti vaikus į tam tikrus mokymosi lygmenis	Didesnė galimybė atsiskleisti gabiams vaikams
Sumažėtų profesionalų skaičius	Galimai tai būtų „totalitarinio režimo“ ugdant vaiką pabaiga
Mokiniai rinktųsi lengviausius ugdymosi būdus, dėl kurių ateityje galbūt gailėtųsi	Bendras pamokas būtų galima skirstyti į lygius, tada kiekvieno ugdymo mokymas būtų tikslingesnis
Pagal diferencijuoto ugdymo kriterijus būtų sunku sudaryti dėstomo dalyko planą	Daugiau mokinių rinktųsi profesinį mokymą
Pedagogas galėtų nukreipti mokinį netinkama linkme	Menkesnių meninių gebėjimų ugdytiniai nejausėtų nepilnavertiškumo komplekso
	Skirtingas ugdymas padėtų visapusiškai tobulėti skirtingų gabumų mokiniams

Analizuojant studentų paminėtus diferencijuoto ugdymo trūkumus aiškėja, kad jie tiesiogiai susiję su mokytojo darbo ypatumais. Tad įgyvendinus muziko mėgėjo ir būsimo muziko profesionalo ugdymo gairių naujoves, labai svarbios taptų ugdymo veiklos korekcijos, padėsiančios išvengti panašių trūkumų atsiradimo. Studentai pabrėžė, kad, diferencijavus ugdymą, vienas iš galimai atsirasiančių trūkumų – tam tikri mokinio veiksmai (abejonė dėl ugdymo formų pasirinkimo, nuomonės pakeitimas), neadekvačius kokybiškai diferencijuoto ugdymo sklaidai. Studentų paminėtų diferencijuoto ugdymo privalumų sąrašą koncentruojamasi į mokinio asmeninių tikslų, poreikių muzikos mokykloje tenkinimą, mokymo turinio tobulinimą, psichologinius aspektus ir visuomenės kultūrinius pokyčius. 5 lentelėje pateikti rezultatai rodo, kad, atskyrus muziko mėgėjo ir muziko profesionalo ugdymą vaikų muzikos mokykloje, greta teigiamų diferencijuoto ugdymo aspektų nepavyktų išvengti ir galimai iškiliančių trūkumų. Šių trūkumų išankstinis numatymas, išsami analizė ir savalaikis šalinimas suformuotų naują, šiuolaikišką muzikinio ugdymo kokybę šiandieninėje vaikų muzikos mokykloje.

Išvados

1. Aiškinantis moksleivių, mokytojų, studentų požiūrį į mokymo diferencijavimą šiandieninėje vaikų muzikos mokykloje gauti duomenys įrodo diferencijuoto ugdymo atsiradimo svarbą. Entuziastingiausi skirtingo ugdymosi šalininkai – LMTA studentai, mažiau aktyvūs – fortepijono specialybės moksleiviai; mažiausiai pritariantys naujovėms yra muzikos mokyklų pedagogai, nuo kurių tiesiogiai priklausytų muzikos mokymo alternatyvų įgyvendinimas ir sėkminga jų sklaida. Analizuojant mokytojų anketinius duomenis išaiškėjo, kaip šiandieninėje muzikos mokykloje yra tenkinami/netenkinami individualūs mokinio ugdymosi poreikiai. Susumavę mokytojų, manančių, kad netenkina ar tenkina iš dalies, nuomones galime daryti prielaidą, kad daugiau nei pusė apklaustų mokytojų bus diferencijuoto ugdymo šalininkai.

2. Aiškinantis moksleivių asmeninių ugdymosi tikslų muzikos mokykloje numatymo rodiklius, išryškėjo, kad pusė apklaustų mokinių yra apsisprendę, kokių tikslų mokosi specialybės, tad diferencijavus ugdymą galėtų apsispręsti, kokios krypties ugdymosi formas jiems pasirinkti. Studentų anketinės apklausos duomenys atskleidė vaikų muzikos mokyklų mokymo kokybės rodiklius, kurie leidžia įvertinti, kiek aktualūs ir svarbūs šiandieninėje muzikos mokykloje mokymo pokyčiai. Aukštas patenkinamai mokymo kokybę įvertinęs procentinis rodiklis įrodo naujų mokymo alternatyvų svarbą ir aktualumą. Paaiškėjo galimi diferencijuoto ugdymo privalumai ir trūkumai, kuriuos įvardijo LMTA studentai. Analizuojant minimus privalumus ir trūkumus būtų galima tiksliau numatyti esmines diferencijuoto ugdymo atsiradimo gaires atnaujinant, sustiprinant ne vieną dešimtmetį gyvuojantį būsimo muziko profesionalo ugdymą bei sudarant sąlygas muziko mėgėjo ugdymui.

Ugdymo nuostatų diferencijavimo įgyvendinimas šiandieninėje vaikų muzikos mokykloje – svarbus reiškinys, atspindintis muzikinio ir netgi viso meninio ugdymo pokyčius. Išanalizavus galimus diferencijuoto ugdymo mokymo turinio aspektus, įvardytus mokinių pasisakymuose, galime teigti, kad tokio ugdymo alternatyvų radimasis šiandien aktualus ir perspektyvus egzistuoti ten, kur yra kvalifikuotų pedagogų, naujoves atspindinčių ugdymosi idėjų, taip pat mokinių, žinančių ir norinčių rinktis, kaip ir ko reikia mokytis šiandien. Galima prielaida, kad, diferencijavus ugdymą vaikų muzikos mokyklose, atsirastų aiškūs mėgėjiško mokinių ugdymo kontūrai, taip pat sustiprėtų

būsimo pianisto rengimas tolesnei profesinei veiklai. Tada bus galima teigti, kad muzikinio ugdymo įstaigose prasidėjo daugeliu aspektų sėkmingesnis, kryptingesnis, diferencijuotu mokymu grindžiamas ugdymas.

Summary

Possibilities of Differentiation Between Professional and Amateur Training Content at Children Music School

The conducted research has shown that only 5 % of all contemporary music school graduates choose to be professional musicians by studying at schools of formal music education (conservatoires, art schools, LAMT). Therefore, teaching methods (high teaching standards necessary for professional education) corresponding the needs to a small number of students are applied to 95 % of students who do not intend to continue their studies as professionals. A big contrast in percentage points to an evident lack of attitude differentiation in contemporary music teaching issues. This work modulates different educational alternatives in children's music schools and piano departments; a new phenomenon, reflecting different students educational objectives and possibilities. 64 piano teachers, 90 piano students from five Vilnius music schools and 89 first year students of LAMT filled out the questionnaire. The questionnaire results indicated that differentiation issue is an urgent problem for teachers, students and LAMT students. The LAMT students declared their opinion about music training situation at the music schools and expressed attitude towards advantages and disadvantages of differentiation between professional and amateur training content. The conclusion is that differentiation of educational aspects in contemporary children's music schools is a phenomenon that needs to be urgently employed and it reflects changes in music and partially artistic education.

NEPRIKLAUSOMYBĖS 20-METIS: kultūros lūžiai, pokyčiai ir pamokos, tapatybės problema

Mokslinės konferencijos, įvykusios 2010 m. balandžio 14 d.,
pranešimai ir moksliniai straipsniai

Vilnius • Lietuvos muzikos ir teatro akademija • 2010

ISBN 978-9986-503-94-1